

Konkrete forslag for å sikre større grad av sysselsetting blant personer med utviklingshemning

Nylig lanserte Barne- og likestillingsministeren informasjons- og utviklingsprogrammet «Mennesker med utviklingshemning skal heller ikke diskrimineres». Programmet gjelder alle sektorer med relevans for mennesker med utviklingshemning. Barne- og likestillingsministeren har koordineringsansvaret, men sektoransvaret og virkemidlene er fordelt på flere andre departement. To av tiltakene involverer flere departement. Tiltakene kan med fordel sees på som tiltak innenfor informasjons- og utviklingsprogrammet som forplikter regjeringen å arbeide for at den nasjonale politikken overfor menneske med utviklingshemning iverksettes overfor den enkelte person med utviklingshemning.

Konkrete forslag:

1. Arbeidsevnevurderingene må bli reelle. Utviklingshemning er i praksis ensbetydende med 100% uførhet. For det store flertallet med utviklingshemning er dette feil. Svært få er ikke i stand til å utføre meningsfulle arbeidsoppgaver og bidra til verdiskapningen i samfunnet. Arbeidsoppgaver som for eksempel det å rydde og tørke av bord, makulere papir, tømme boss etc. er noen få av mange oppgaver som kan utøves av de fleste uten eller med savkt talespråk. Skal det overhode bli mulig å inkludere mennesker med utviklingshemning i arbeidslivet, må dagens praksis i arbeidsevnevurderingene bli endret. Arbeidsevnevurderingen bør uttale seg om hvilke typer av arbeidsoppgaver som en kan regne med at vedkommende bør kunne utøve, om det vil trenge spesiell opplæring, oppfølging eller bistand.
2. Elever med utviklingshemning har i praksis unntak fra læreplanen i alle fag. Elevene kommer fra grunnskolen som er kommunens oppvekstsektor sitt ansvar og går til videregående skole som er fylkeskommunens ansvar. Etter endt utdanning blir den ferdig utdannede et ansvar for kommunens levekårsavdeling eller NAV. Det er høyst uvanlig at de ulike forvaltningssektorene og forvaltningsnivåene samordnes. Det er mange historier om de som fikk matfaglig opplæring på videregående skole, for så å jobbe i en vekstbedrift med å sortere skruer. Den manglende koordineringen kan rettes på ved å benytte individuell plan etter intensjonen. Individuell plan er hjemlet både i NAV-loven og i sosialtjenesteloven. Konkret:
 - a. I god tid før eleven begynner på videregående skole, etableres eller revideres elevens individuelle plan med tanke på å koordinere videregående opplæring og senere yrkesliv.

- b. Deltakerne i dette arbeide må omfatte grunnskolen, den videregående skolen, kommunens levekårssektor , NAV-arbeid og eventuelt andre forvaltningsenheter som yter vesentlige tjenester.
 - c. Av og til oppstår uenighet mellom partene i slikt koordineringsarbeid. Det finnes i dag ingen strukturer som løser slike konflikter. Eleven er den store taperen ved slik vedvarende uenighet mellom forvaltningsorgan. I slike tilfeller bør det være en instans, for eksempel fylkesmannens som kan avgjøre konflikten.
 - d. Det finnes flere eksisterende tiltak for å inkludere mennesker med utviklingshemning i arbeidslivet, lærekandidatordningen, arbeid med bistand, funksjonsassistent, varig lønnstilskudd og varig tilrettelagt arbeid (funksjonsassistanse bør rettighetsfestes og det bør presiseres til også å gjelde kognitive funksjonsnedsettelse).
3. Hvert år gjentas en kamp om VTA-plasser. NAV hevder at de gir kommunene mer enn nok arbeidsplasser, mens kommunene hevder at NAV sikrer for få VTA jobber. Taperen i denne årlige konflikten er den ferdigutdannede eleven. Konflikten kan forstås som et resultat av finansieringsansvar og stramme budsjetter. NAV, dvs. staten har ansvaret for arbeidsplasser, mens kommunen har ansvaret for dagtilbud. NAV er tjent med at flest mulig får dagtilbud mens kommunen har motsatte interesser. Finansieringsansvaret burde vært den samme instansen. Enten bør NAV få ansvaret for finansiering av daghjem eller bør kommunen få ansvaret for finansiering av VTA.

Håper forslagene kan være til bidrag

Jens Petter Gitlesen

Forbundsleder NFU

Tlf. 41101342

e-post: jpg@nfunorge.org